

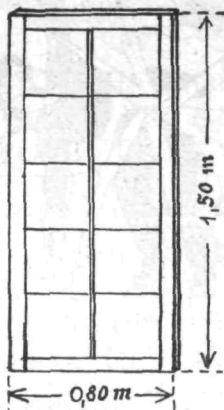

Leopold Paljk

Naredimo toplo gredo našim vrtnaričicam in cvetličaricam

Kdor si hoče vzgojiti zgodnjih sadik in sploh pridelati zgodnjo zelenjad, mora tudi zgodaj sejati. Ker pa v februarju še ne moremo sejati na prostem, si pomagamo navadno tako, da posejemo seme v nizke lesene zabojčke ali pa v večje cvetlične podstavke, ki jih postavimo na topel prostor in sončno okno. Kdor pa ima količkaj večji vrt, stori najbolje, ako si postavi na najbolj sončen in zaveten prostor na vrtu toplo gredo. Za kmečke prilike zadostuje topla greda z dvema ali tremi okni. Toplo gredo narediti ni težko. Seveda moramo pri tem računati z nekoliko izdatki za les in steklo.

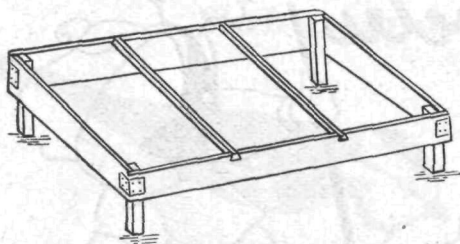
Radi bi torej naredili toplo gredo s tremi okni. Navadno so okna 150 cm dolga in 80 cm široka. Po sredi imajo eno prečko. Za obod so najboljši 4–5 cm debeli hrastovi plohi. Takšna greda bo tedaj $3 \times 80 \text{ cm} = 2,40 \text{ m}$ dolga in 1,50 m široka. Kako jo naredimo? Najprej napravimo obod. Za obod rabimo 2 ploha po 2,40 m in 2 po 1,40 m dolga. Zadnja stran je 30–45 cm visoka, sprednja pa 20–30 cm. Obod pritrdimo na vogalih na $8 \times 10 \text{ cm}$ močne tramiče, izmed katerih sta daljša dva 70 cm dolga, krajša pa 55 cm. Na obodu sta vdrelana še dva prečnika, ki imata po sredi žlebič, ki vam ga izskoblja mizar z utornikom in služi za odvajanje vode, ki pronica med oknom. Ko je obod izgotovljen, izkopljemo na vrtu še primerno veliko jamo, ki naj bo tako globoka, da segajo spodnji robovi oboda 10 cm v zemljo. Pod tramiče podložimo opeko, da se obod v rahli vrtni zemlji ne pogrezne pregloboko. Da pa ne zdrknejo steklena okna pri odpiranju z oboda, pritrdimo na spodnji (južni) strani za vsako okno dve oporni letvici, kot jih vidite na sliki. Za pokrivanje oken ponoči potrebujemo še slamnice in iz tankih desk zbite pokrove.

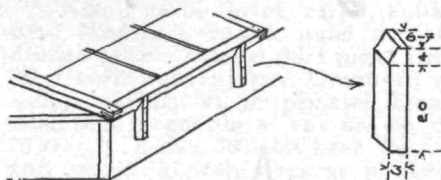
Naredimo
toplo gredo

Kako uredimo nato gredo? Na dno izkopane jame denemo svež konjski gnoj, ki ga še enakomerno poteptamo, da sega 10–20 cm pod rob oboda. Gredo pokrijemo z okni, slamnico in lesenim pokrovom ter pustimo nekoliko dni, da se gnoj ugreje in usede. Šele nato gredo prezračimo, nasujemo povrhu 20 cm debelo plast presejane najboljše zemlje pomešane z mvkvo in posejemo razno semenje. Dokler seme ne izkali, imejmo gredo pokrito. Pozneje jo pa vsak dan pridno zračimo in setev primerno zalivajmo. Spočetka privzdigujejo okna na gornji strani prav malo, pozneje pa vedno več. Ob toplih in sončnih dneh lahko okna popolnoma odstranimo; seveda moramo zvečer gredo spet varno pokriti.

Namesto tople grede si mnogi uredi tako zvano hladno gredo. Od tople se razlikuje le v tem, da zanjo ne potrebujemo gnoja. Vsa toplota prihaja le od sonca, medtem ko greje v topli gredi setev od spodaj tudi gnoj. Za vaše domače prilike vam hladno gredo bolj priporočam. V hladni gredi gojene sadike so

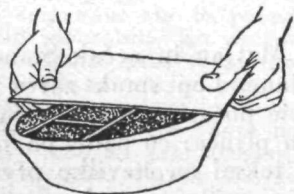
Obod za toplo ali hladno gredo
s 3 okni

Letvice, ki jih pritrdimo z vijaki
na obod

namreč čvrstje in mnogo bolj utrjene kot one iz toplih gred. Seveda dorastejo sadike v hladni gredi nekoliko pozneje ko v topli. Medtem ko sejemo v toplo gredo že lahko v februarju, sejemo v hladno šele v drugi polovici marca.

Drage vrtničarice! Ako si letos še ne morete urediti tople oziroma hladne grede, posejite seme v večje cvetlične podstavke ali pa v 5–10 cm visoke lesene zabojčke. Za setev vzemite najboljšo presejano zemljo iz gnojaka, ki ji primešajte drobnega rečnega peska ali izprane mivke. Preden sejete, morate zemljo nekoliko orositi z vodo. Luknjice na dnu posode pokrijte s črepinjami, nato pa nasujte prsti, da sega 1 cm pod rob. Z lesno deščico zemljo nekoliko pritisnite in

uravnajte njeno površino. Nato posejite seme, ki ga narahlo pritisnite z deščico k zemlji. Debelejše seme pokrijte še z rahlo zemljo, seme nagljev in prav drobno seme raznih cvetic pa je boljše, če ne pokrijete. Nazadnje pokrijte setev še s steklom. Pod steklom se namreč zemlja tako hitro ne izsuši; vlažen zrak pa tudi ugodno vpliva, da seme vzkali. Šele ko seme požene, steklo lahko privzdignete in setev prezračite. Zabojčke postavite v toplo sobo. Dokler seme ne vzkali, so lahko v temi; pozneje pa jih postavite na sončno okno.

Zdaj že lahko sejete »šabo« naglje in paradižnike.

Novice iz vrtnarstva

Največje cvetlične nasade imajo Francozi in Nizozemci. Na Francoskem je 9000 ha zemlje namenjene za cvetličarstvo, od teh skoraj 600 ha za vzgojo vrtnic. Na Nizozemskem je samo za vzgojo čebulnic določenih 8500 ha zemlje. Na tretjem mestu so bratje Bolgari, kjer je 6700 ha zemlje določene za vzgojo vrtnic, iz katerih dobivajo »rožno olje«.

Bolgari zalagajo evropski trg s svežimi vrtnimi jagodami. Lansko leto so jih izvozili 145 ton, letos pa že 950 ton. Predno odpošljejo jagode po železnici, jih v velikanskih hladilnicah ohladi na 3° C.

Na otoku Island (t. j. ledena zemlja), ki leži v Severnem morju in je deloma pokrit z večnim snegom in ledom, nameravajo vrtnarji in cvetličarji izkoristiti mnogoštevilne tople vrelce, tako zvane gejzire, ki jih je tam nad 1000, za razgrevanje ogromnih cvetličnjakov in rastlinjakov. V teh bodo gojili najrazličnejše cvetice, razno zelenjavo in tudi sadno drevje (celo banane).